Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11.10.2017, sp. zn. 6 Tdo 1188/2017, ECLI:CZ:NS:2017:6.TDO.1188.2017.1

Číslo: 23/2018

Právní věta:

Přečin křivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku podle § 346 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku je úmyslným trestným činem (§ 13 odst. 2 tr. zákoníku), který je možno spáchat i s úmyslem nepřímým [§ 15 odst. 1 písm. b) tr. zákoníku]. Subjektivní stránka jeho skutkové podstaty neobsahuje žádný další tzv. fakultativní znak, jako je cíl, pohnutka, záměr či úmysl přesahující objektivní stránku skutkové podstaty. Ke spáchání tohoto přečinu se proto nevyžaduje, aby pachatel jednal ve snaze dosáhnout nějakého konkrétního výsledku (např. zproštění obžaloby obviněného, v jehož trestní věci svědeckou výpověď podává).

Zavinění pachatele se zde musí vztahovat i na to, že jako svědek v trestním řízení uvádí nepravdu o okolnosti, která má podstatný význam pro rozhodnutí, popřípadě že zamlčuje takovou podstatnou okolnost. Postačí však jen hrubá (laická) představa pachatele, že sdělením nepravdivého podstatného údaje nebo jeho zamlčením může ohrozit zákonem chráněný zájem na správném zjištění skutkového stavu jako základu zákonného rozhodnutí (objekt trestného činu), pokud je s tím současně srozuměn (a to alespoň tak, že je s tím smířen ve smyslu § 15 odst. 2 tr. zákoníku). Na srozumění pachatele lze zpravidla usuzovat i z toho, že jde o údaj významný, a nikoliv jen podružného a nedůležitého charakteru.

V tzv. skutkové větě ve výroku rozsudku, jímž soud uznává obviněného vinným přečinem křivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku podle § 346 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku, je třeba uvést, v čem spočívalo jeho nepravdivé tvrzení jako svědka. Tato skutková zjištění poskytují základ pro právní závěr, že jde o okolnost, která má podstatný význam pro rozhodnutí, a tedy o zákonný znak obsažený v tzv. právní větě výroku o vině.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 11.10.2017

Spisová značka: 6 Tdo 1188/2017

Číslo rozhodnutí: 23

Číslo sešitu: 5

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Křivá výpověď a nepravdivý znalecký posudek, Popis skutku, Subjektivní stránka, Úmysl nepřímý, Výrok rozhodnutí

Předpisy: § 120 odst. 3 tr. ř.
§ 15 odst. 2 tr. zákoníku
§ 346 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud odmítl dovolání obviněného O. H. proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 1. 6. 2017, sp. zn. 10 To 123/2017, jako odvolacího soudu v trestní věci vedené u Okresního soudu v Rychnově nad Kněžkou pod sp. zn. 2 T 189/2015.

I.
Dosavadní průběh řízení

1. Rozsudkem Okresního soudu v Rychnově nad Kněžnou ze dne 5. 10. 2016, č. j. 2 T 189/2015-204, byl obviněný O. H. (dále jen „obviněný“, příp. „dovolatel“) uznán vinným přečinem křivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku podle § 346 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku, jehož se dopustil tím, že dne 13. 3. 2014 při hlavním líčení před Okresním soudem v Rychnově nad Kněžnou v trestní věci sp. zn. 2 T 145/2013 vedené proti F. N., obžalovanému ze spáchání zločinu zpronevěry podle § 206 odst. 1, odst. 4 písm. d) tr. zákoníku, jehož se dopustil ke škodě manželů V. a M. D., obžalovaný O. H. v procesním postavení svědka po zákonném poučení o povinnosti vypovídat pravdu a trestnosti křivé výpovědi, v úmyslu podpořit obžalovaného F. N. a jeho lživé obhajovací tvrzení o tom, že manželům D. předal dne 29. 12. 2010 v R. n. K. v hotovosti částku 1 500 000 Kč, záměrně lživě vypovídal, že byl přítomen tomu, jak F. N. ve svém vozidle na parkovišti u Městského úřadu v R. n. K. předal V. D. v přítomnosti M. D. v igelitové tašce peníze v objemu 1,5 mil. Kč, které V. D. ještě ve vozidle přepočítával.

2. Obviněný byl odsouzen podle § 346 odst. 2 tr. zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání jednoho roku, jehož výkon byl podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu dvou roků. Podle § 67 odst. 2 písm. b) tr. zákoníku a § 68 odst. 1, 2, 3, 4, 5 tr. zákoníku mu byl uložen peněžitý trest ve výměře 100 000 Kč, sestávající ze sta denních sazeb v částce 1 000 Kč. Podle § 69 odst. 1 tr. zákoníku byl pro případ, že by ve stanovené lhůtě nebyl peněžitý trest vykonán, stanoven náhradní trest odnětí svobody v trvání jednoho roku.

3. O odvolání, které proti tomuto rozsudku podal obviněný, rozhodl Krajský soud v Hradci Králové usnesením ze dne 1. 6. 2017, č. j. 10 To 123/2017-222, tak, že je podle § 256 tr. ř. zamítl.

II.
Dovolání a vyjádření k němu

4. Proti citovanému usnesení krajského soudu podal obviněný prostřednictvím obhájce dovolání, v němž uplatnil důvody dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g), k) a l) tr. ř.

5. Nesprávné právní posouzení skutku spatřuje dovolatel v tom, že v odsuzujícím rozsudku se podle něj neodrazilo, zda věděl, že otázka předání peněz byla pro trestní řízení ve věci F. N. podstatnou, či nikoli, ač se jedná o znak skutkové podstaty, pro který byl odsouzen. K naplnění skutkové podstaty trestného činu podle § 346 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku může podle obviněného dojít jen tehdy, pokud úmysl pachatele pokrývá všechny složky skutkové podstaty, jimiž jsou: A) jedná se o svědka, B) svědek vystupuje před soudem, C) svědek uvede nepravdu, D) nepravda se týká okolnosti, která má podstatný význam pro rozhodnutí. Nedostačuje proto zjištění, že vypovídal nepravdivě, pokud v popisu skutku není zohledněno, jaký mělo mít toto nepravdivé tvrzení dopad a že se týkalo okolnosti podstatné pro trestní řízení. Slovní spojení „… v úmyslu podpořit lživé obhajovací tvrzení…“ uváděný nedostatek nijak neodstraňuje.

6. Obviněný dále poukazuje na rozpornost výroku a odůvodnění rozsudku, jakož i na odlišnost

posouzení v odůvodnění dalších rozhodnutí. Namítá, že je nepřípustné, aby skrze odůvodnění rozhodnutí byly napravovány vady a neurčitost samotného výroku. Rozpornost shledává již v tom, že ač výrok rozsudku vymezuje, že jednal v úmyslu podpořit F. N. a jeho lživé obhajovací tvrzení, odůvodnění zamítavého usnesení odvolacího soudu uvádí, že vypovídal záměrně lživě s cílem dosáhnout osvobozujícího rozsudku pro F. N. a zmařit snahu poškozených dosáhnout přiznání nároku na náhradu škody. Dále poukazuje na fakt, že ve výroku odsuzujícího rozsudku je uvedeno, že vypovídal záměrně lživě, ač usnesení odvolacího soudu vydané ve věci F. N. tuto výpověď označuje toliko za nevěrohodnou a stojící jako osamocený důkaz.

7. V další části dovolatel tvrdí, že z odsuzujících rozhodnutí dostatečně neplyne, jakými důkazy bylo prokázáno, že jeho výpověď je lživá, a poukazuje na účelovost jeho trestního stíhání, jež bylo závislé na výsledku řízení ve věci F. N. Dovolává se – pro případ posouzení těchto námitek jako skutkových – toho, že v případech, kdy skutková zjištění jsou v extrémním nepoměru s přijatým právním hodnocením, nemůže toto obstát.

8. Závěrem obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil jak napadené usnesení krajského soudu, tak jemu předcházející rozsudek okresního soudu a aby tomuto soudu věc vrátil k novému projednání.

9. Nejvyšší státní zástupce se k dovolání obviněného vyjádřil prostřednictvím státního zástupce Nejvyššího státního zastupitelství (dále jen „státní zástupce“).

10. Ten uvedl, že dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. odpovídá námitka dovolatele, že nalézací soud ve výroku o vině neuvedl, že dovolatel měl mít povědomost o tom, co bylo předmětem trestní věci odsouzeného F. N., jaký význam pro dané řízení dovolatelova výpověď měla a že dovolatel si byl tohoto významu své výpovědi pro dané řízení vědom, z čehož dovozuje, že takto popsaný skutek nenaplňuje znaky skutkové podstaty přečinu podle § 346 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku. Uvedené námitky považuje státní zástupce za zjevně neopodstatněné.

11. Státní zástupce nepovažuje za nezbytné, aby si dovolatel jako svědek v trestní věci F. N. musel být vědom konkrétního významu své výpovědi pro rozhodnutí soudu. Toho si s jistotou nemůže být vědom žádný svědek již proto, že v trestním řízení jsou činěna opatření k tomu, aby svědci měli pokud možno nulovou znalost ostatních důkazů, obsahu obžaloby či postojů obhajoby – viz například § 67 písm. b) nebo § 209 odst. 1 tr. ř. Svědci musí být neznalí aktuálního důkazního stavu věci, v níž vypovídají, nesmějí znát ani aktuální obsah trestního spisu. Pokud by tato obecná neznalost stavu dokazování mohla být základem obecné obhajoby svědků, že přece nemohli znát konkrétní význam své výpovědi pro rozhodnutí soudu v dané trestní věci, pak by se žádný svědek nemohl dopustit křivé výpovědi.

12. Podle státního zástupce proto postačí, jestliže si byl svědek alespoň v hrubých rysech vědom toho, že jeho výpověď je pro rozhodnutí významná. V případě dovolatele muselo toto jeho vědomí nutně vzejít z toho, že byl slyšen soudem a že zodpovídal otázku předání či nepředání částky 1 500 000 Kč, což je částka značná jak z hlediska možných následků trestních, tak občanskoprávních. Jestliže tedy svědek podle výroku rozsudku úmyslně lhal o předání takové částky s vědomím, že soud bude na základě jeho výpovědi rozhodovat o vině či nevině F. N., je uvedený popis skutku dostatečným podkladem pro zvolenou právní kvalifikaci. S poukazem na citovaná rozhodnutí Nejvyššího soudu, v níž byla řešena podobná problematika (usnesení ze dne 18. 7. 2002, sp. zn. 7 Tdo 367/2002, a usnesení ze dne 10. 12. 2014, sp. zn. 7 Tdo 1494/2014), pokládá státní zástupce právní posouzení skutku za správné a dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. za nenaplněný a v této části podané dovolání za zjevně neopodstatněné.

13. V dalších částech svého dovolání uplatnil dovolatel podle posouzení státního zástupce již jen námitky procesní.

14. Ohledně dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. k) tr. ř. konstatoval, že podle dosavadní judikatury Nejvyššího soudu spočívá neúplnost výroku například v úplné absenci popisu skutku, jak je patrno například z rozhodnutí č. 36/2013 Sb. rozh. tr. Nesoulad mezi popisem skutku a jeho právním posouzením odpovídá dovolacímu důvodu podle písm. g) citovaného ustanovení. Proto dovolatelem namítané vady dovolacímu důvodu podle písm. k) citovaného ustanovení neodpovídají.

15. Pokud dovolatel uvádí, že odvolací soud rozporně uvedl, že dovolatel jednal s úmyslem dosáhnout odsuzujícího výroku pro F. N., pak státní zástupce uvedl, že v odůvodnění je obsažen údaj, že dovolatel jednal s cílem „dosáhnout vydání osvobozujícího rozhodnutí pro F. N.“. Takový závěr není nijak rozporný s výrokem usnesení ani dalšími částmi jeho odůvodnění.

16. K námitce dovolatele, že v trestní věci F. N. byla jeho svědecká výpověď vyhodnocena toliko jako „nevěrohodná“, a nikoliv jako „záměrně lživá“, státní zástupce s oporou o usnesení Nejvyššího soudu uveřejněného pod č. 19/2006 Sb. rozh. tr. uvedl, že otázka lživosti svědecké výpovědi je otázkou posouzení viny obviněného, a tedy otázkou předběžnou podle § 9 odst. 1 tr. ř. Nalézací soud postupoval správně, když sám, bez ohledu na hodnocení svědectví dovolatele soudem v trestní věci F. N. jen jako nevěrohodného, učinil vlastní závěr, že dovolatel záměrně lhal. Proto nelze přijmout ani tvrzení dovolatele, že jako on by mohli být stíháni všichni svědci, jejichž výpovědi budou soudy označeny jako nevěrohodné. Z citovaného judikátu je patrno, že podkladem trestní odpovědnosti takových svědků může být pouze kladné vyřešení předběžné otázky, zda tito svědci úmyslně lhali. Žádný hromadný postih jen nevěrohodných svědků tedy nehrozí. Pokud dovolatel popírá svůj úmysl lživě vypovídat, aby pomohl F. N., jedná se o námitku proti učiněným skutkovým zjištěním.

17. Z hlediska dovolání je podstatné, že žádná z těchto zbývajících námitek nenaplňuje tvrzený ani jiný dovolací důvod podle § 265b tr. ř. Extrémní nesoulad učiněných skutkových zjištění s provedeným dokazováním ve smyslu judikatury Ústavního soudu dovolatel nenamítá. Pokud v samotném závěru dovolání „extrémní nepoměr“ zmínil, je zřejmé, že měl na mysli pouze nesoulad mezi skutkovým zjištěním a právním posouzením. Tomu odpovídá i jím citované usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13. 1. 2009, sp. zn. 5 Tdo 1572/2008, které se ve svém textu takovým nesouladem podrobněji nezabývá a v judikované věci jeho existenci odmítá.

18. Protože podle jeho posouzení konkrétní důvody uvedené dovolatelem dílem neodpovídají důvodům dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. a dílem jsou zjevně neopodstatněné, navrhl státní zástupce závěrem svého vyjádření, aby Nejvyšší soud dovolání obviněného odmítl podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř.

III.
Přípustnost dovolání

19. Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) nejprve zkoumal, zda v této trestní věci je dovolání přípustné, zda bylo podáno v zákonné lhůtě a na místě, kde lze takové podání učinit, a zda je podala osoba oprávněná. Shledal přitom, že dovolání obviněného je přípustné podle § 265a odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. ř. Dále zjistil, že dovolání bylo podáno osobou oprávněnou [§ 265d odst. 1 písm. b), odst. 2 tr. ř.], v zákonné lhůtě a na místě, kde lze podání učinit (§ 265e odst. 1, 2 tr. ř.), přičemž splňuje i obsahové náležitosti dovolání (§ 265f tr. ř.).

IV.
Důvodnost dovolání

20. Protože dovolání lze podat jen z důvodů taxativně vyjádřených v § 265b tr. ř., Nejvyšší soud dále posuzoval, zda obviněným vznesené námitky naplňují jím uplatněné dovolací důvody.

21. Důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. je dán v případech, kdy rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotněprávním posouzení. Uvedenou formulací zákon vyjadřuje, že dovolání je určeno k nápravě právních vad rozhodnutí ve věci samé, pokud tyto vady spočívají v právním posouzení skutku nebo jiných skutečností podle norem hmotného práva, nikoliv z hlediska procesních předpisů. Skutkový stav je při rozhodování o dovolání hodnocen v zásadě pouze z toho hlediska, zda skutek nebo jiná okolnost skutkové povahy byly správně právně posouzeny, tj. zda jsou právně kvalifikovány v souladu s příslušnými ustanoveními hmotného práva. Dovolací soud musí – s výjimkou případu tzv. extrémního nesouladu – vycházet ze skutkového stavu tak, jak byl zjištěn v průběhu trestního řízení a jak je vyjádřen především ve výroku odsuzujícího rozsudku, a je povinen zjistit, zda je právní posouzení skutku v souladu s vyjádřením způsobu jednání v příslušné skutkové podstatě trestného činu s ohledem na zjištěný skutkový stav.

22. Dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. k) tr. ř. je dán tehdy, jestliže v rozhodnutí některý výrok chybí nebo je neúplný. Jedná se o případy, kdy buď nebyl učiněn určitý výrok, který tak v napadeném rozhodnutí chybí a činí jeho výrokovou část neúplnou, anebo v rozhodnutí určitý výrok sice učiněn byl, ale není úplný. Za neúplný se považuje takový výrok napadeného rozhodnutí, který neobsahuje některou podstatnou náležitost stanovenou zákonem, např. pokud v případě výroku o vině není citována tzv. právní věta vyjadřující zákonné znaky trestného činu podle § 120 odst. 1 písm. c) tr. ř. K naplnění tohoto dovolacího důvodu však nepostačuje skutečnost, že jeden z výroků rozhodnutí ve věci samé je vadný, např. pokud je ve výroku o vině uvedena nesprávná doba spáchání skutku.

23. Důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. je dán tehdy, pokud bylo rozhodnuto o zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku proti rozsudku nebo usnesení uvedenému v § 265a odst. 2 písm. a) až g) tr. ř., aniž byly splněny procesní podmínky stanovené zákonem pro takové rozhodnutí nebo přestože byl v řízení mu předcházejícím dán důvod dovolání uvedený v písmenech a) až k). Dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. tedy může být naplněn ve třech různých situacích. K prvním dvěma (alternativa první) dochází tehdy, kdy rozhodnutí nadřízeného soudu je vydáno, aniž bylo napadené rozhodnutí meritorně přezkoumáno, tj. (1.) byl řádný opravný prostředek zamítnut z tzv. formálních důvodů podle § 148 odst. 1 písm. a) či b) tr. ř. nebo podle § 253 odst. 1 tr. ř., přestože nebyly splněny procesní podmínky stanovené pro takové rozhodnutí, nebo (2.) bylo-li odvolání odmítnuto pro nesplnění jeho obsahových náležitostí podle § 253 odst. 3 tr. ř., ačkoli oprávněná osoba nebyla řádně poučena nebo jí nebyla poskytnuta pomoc při odstranění vad odvolání (viz § 253 odst. 4 tr. ř.). Třetí případ (alternativa druhá) představuje situace, kdy řádný opravný prostředek byl zamítnut z jakýchkoli jiných důvodů, než jsou důvody uvedené výše (varianta první), ale řízení předcházející napadenému rozhodnutí je zatíženo vadami, které jsou ostatními dovolacími důvody podle § 265b odst. 1 písm. a) až k) tr. ř.

24. Z hlediska rozhodování dovolacího soudu je vhodné připomenout, že Nejvyšší soud je vázán uplatněnými dovolacími důvody a jejich odůvodněním (§ 265f odst. 1 tr. ř.) a není povolán k revizi napadeného rozhodnutí z vlastní iniciativy. Fundovanou argumentaci tohoto mimořádného opravného prostředku má zajistit povinné zastoupení obviněného obhájcem – advokátem (§ 265d odst. 2 tr. ř.).

25. Na podkladě těchto východisek přistoupil Nejvyšší soud k posouzení dovolání obviněného.

26. Úvodem lze konstatovat, že Nejvyšší soud přistupuje k posouzení námitek dovolatele obsažených v jeho mimořádném opravném prostředku ve shodě se státním zástupcem. Již na tomto místě lze zmínit, že podstatná část jeho dovolací argumentace není podřaditelná pod uplatněné důvody dovolání, resp. že v daném směru vznikají i jisté pochybnosti, naplněnost jakého z deklarovaných dovolacích důvodů chtěl obviněný tou kterou námitkou doložit.

27. Stran dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. lze ve shodě se státním zástupcem uvést, že formálním způsobem jeho obsahové zaměření naplňuje ta část argumentace, v níž namítá, že skutek popsaný ve výroku rozsudku soudu prvního stupně není podřaditelný pod soudem užité zákonné znaky přečinu křivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku podle § 346 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku. Obviněný v dané souvislosti v odůvodnění svého dovolání sice namítá rozpornost skutkových závěrů nalézacího a odvolacího soudu a nepřípustné doplňování skutkových zjištění nezbytných pro vyvození jeho trestní odpovědnosti uvedeným přečinem v odůvodnění jejich rozhodnutí, takovému jeho zhodnocení vyznění napadených rozhodnutí soudů nižších stupňů však nelze přisvědčit.

28. Soud prvního stupně jasně v tzv. skutkové větě odsuzujícího výroku o vině uvedl, že dovolatel „záměrně lživě vypovídal, že byl přítomen tomu, jak…“, přičemž již předtím zmínil, že takto učinil „v procesním postavení svědka po zákonném poučení vypovídat pravdu a trestnosti křivé výpovědi, v úmyslu podpořit obžalovaného F. N. a jeho lživé obhajovací tvrzení“. K takto vyjádřenému skutkovému zjištění v odůvodnění svého rozsudku – v návaznosti na údaje, které dovolatel jako svědek v trestní věci obviněného F. N. sdělil – uvedl, že je „tedy nepochybné, že vypovídal zjevnou nepravdu o okolnosti, která měla podstatný vliv na rozhodnutí v dotčeném řízení“.

29. Vyložil-li odvolací soud skutková zjištění nalézacího soudu tak, že dovolatelem „popisované předání či nepředání většího množství peněz mezi F. N. manželi D. bylo zásadní, či dokonce klíčovou okolností pro posouzení viny F. N. tehdy obžalovaného ze spáchání zločinu zpronevěry dle § 206 odst. 1, odst. 4 písm. d) tr. zákoníku a obžalovaný vypovídal záměrně lživě s cílem dosáhnout vydání osvobozujícího rozhodnutí pro F. N. a zmařit snahu manželů D. dosáhnout přiznání nároku na náhradu škody v rámci adhezního řízení“, pak toto jeho zhodnocení nelze pokládat za nepřípustnou nápravu vady a neurčitost samotného výroku rozsudku soudu prvního stupně, jak namítá dovolatel.

30. Zakládá-li trestnost pachatele přečinu křivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku podle § 346 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku to, že jako svědek uvedl před soudem nepravdu o okolnosti, která má podstatný význam pro rozhodnutí (soudem užitá tzv. právní věta), pak je třeba konstatovat, že popis skutku obsažený ve výroku rozsudku soudu prvního stupně je pro subsumpci pod znaky objektivní stránky tohoto přečinu zcela dostačující.

31. Byť to z argumentace dovolatele explicitně neplyne a není úkolem dovolacího soudu, aby dotvářel jeho konkrétní námitky či tyto přímo formuloval, lze usuzovat, že rozpor v rozhodnutích soudů nižších stupňů, resp. dotvoření skutkového základu nezbytného pro jeho odsouzení odvolacím soudem, shledává obviněný v tom, že na zjištění nalézacího soudu (dovolatel „záměrně lživě vypovídal“) navázal odvolací soud v odůvodnění svého usnesení tvrzením (resp. zde vyjádřeným zjištěním), že tak učinil „s cílem dosáhnout odsuzujícího (správně i dle znění rozhodnutí zprošťujícího) rozsudku pro F. N., a zmařit snahu poškozených dosáhnout přiznání nároku na náhradu škody“.

32. K takto prezentované námitce však nezbývá než uvést, že skutková podstata dotčeného přečinu není formulována tak, že by vyjma zavinění, jakožto obligatorního znaku subjektivní stránky, vyžadovala ať již motiv (pohnutku), nebo cíl (účel) či konečně záměr, jakožto fakultativní znak subjektivní stránky. Proto pro závěr, že zákonné znaky přečinu křivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku byly dostatečně vyjádřeny v tzv. skutkové větě odsuzujícího rozsudku, není nezbytné (jak patrně dovolatel usuzuje), aby součástí popisu skutku bylo zjištění, že nepravdivé skutečnosti uvedl s cílem dosáhnout vydání zprošťujícího rozsudku etc. K vyslovení viny pachatele není třeba prokazovat, že při uvedení vědomě nepravdivých údajů sledoval vlastní cíl, tj. byl motivován k dosažení zamýšleného výsledku, byť zpravidla taková motivace bude v jeho jednání přítomna.

33. Základním předpokladem závěru o naplnění subjektivní stránky zmíněného přečinu je prokázání vědomosti pachatele o tom, že údaje jím v procesním postavení svědka sdělované neodpovídají skutečnostem, o nichž v tomto postavení (v případě posuzovaném před soudem) vypovídá a že jsou jejich vědomým opakem. Tak tomu je tehdy, jsou-li svědkem uvedené informace v přímé kontrapozici s tím, jakými poznatky, nabytými na základě jejich smyslového vnímání, ohledně sdělovaných fakt v době podání svědecké výpovědi disponoval. Pokud za těchto okolností svědek uvede údaje neodpovídající reálnému stavu, podal svědeckou výpověď lživou, resp. slovy zákona nepravdivou (uvedení nepravdy).

34. K trestní odpovědnosti pachatele je současně třeba, aby se nepravda či zamlčení – jak plyne i z dikce ustanovení § 346 odst. 2 tr. zákoníku – vztahovaly k okolnosti, která má podstatný význam pro rozhodnutí (viz např. ŠÁMAL, P. a kol. Trestní právo hmotné. 7. vydání, Praha: Wolters Kluwer, a. s., 2014, s. 892). Zavinění je tudíž třeba zjišťovat i v tomto směru. Lze poukázat na to, že i komentáře k trestnímu zákoníku se shodují v tom, že úmysl pachatele musí zahrnovat i skutečnost, že jde o okolnost, která má podstatný význam pro rozhodnutí (viz ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník II. § 140 až 421. Komentář. 2. vydání, Praha: C. H. Beck, 2012, s. 3246, stejně DRAŠTÍK, A.; FREMR, R.; DURDÍK, T.; RŮŽIČKA, M.; SOTOLÁŘ, A. a kol. Trestní zákoník. Komentář. II. díl. Praha: Wolters Kluwer, a. s., 2015, s. 2717). Současně je třeba dodat, že ve shodě s tím, co lze z právní úpravy dovodit, též uvádějí, že postačí i úmysl eventuální.

35. Dovolatel dále brojí vůči způsobu popisu skutku ve výrokové části rozsudku i v tom směru, že soudům, jež uzavřely, že v pozici svědka vypověděl nepravdivě o okolnostech, za nichž podle tehdy obžalovaného F. N. došlo k předání hotovosti manželům D., vytýká, že v něm nevyjádřily jeho povědomost o tom, co bylo předmětem trestní věci, v níž byl vyslýchán, jakož i to, že věděl, že se jedná o podstatnou otázku.

36. Tvrdí-li v této souvislosti, že „ve výroku rozsudku není popsáno, že má být otázka předání či nepředání peněžních prostředků F. N. manželům D. podstatnou pro vedení trestního řízení“, pak je nutno konstatovat, že takové označení, které by do skutkové věty prakticky inkorporovalo část věty právní, není vyžadováno. Je naopak žádoucí, aby ve skutkové větě byl vyjádřen ten obsah svědecké výpovědi, který podle zjištění soudů byl nepravdivý, a jenž má v podobě takto získaného důkazu, s ohledem na problematiku řešenou v dané věci, v níž svědek výpověď podal, podstatný význam pro rozhodnutí.

37. V tzv. skutkové větě ve výroku rozsudku, jímž soud uznává obviněného vinným přečinem křivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku podle § 346 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku, je třeba uvést, v čem spočívalo jeho nepravdivé tvrzení jako svědka. Tato skutková zjištění poskytují základ pro právní závěr, že jde o okolnost, která má podstatný význam pro rozhodnutí, a tedy o zákonný znak obsažený v tzv. právní větě výroku o vině. Není nezbytné výslovně uvést, že nepravdivý údaj svědkem sdělený, jehož obsah je v popisu skutku vyjádřen, má povahu okolnosti, která má podstatný význam pro rozhodnutí. V posuzované věci nelze mít pochybnost o dostatečnosti skutkového popisu, resp. o tom, že by snad skutková věta takový základ pro odůvodněnou hmotněprávní subsumpci nevytvářela.

38. K dalším výhradám odvolatele lze v obecnosti zmínit, že při řešení zavinění pachatele označeného přečinu je třeba přihlížet k tomu, co je vlastním důvodem vyvozování jeho trestní odpovědnosti. Důvod této kriminalizace svědka podle § 346 odst. 2 tr. zákoníku spočívá v jeho vědomém porušování povinnosti, o níž je před svým výslechem příslušným orgánem (v daném případě soudem) poučován a jejíž splnění je předpokladem pro učinění správného skutkového zjištění a tím i zákonného rozhodnutí. Ve věci posuzované podal dovolatel svou svědeckou výpověď podle zjištění soudů lživě, tedy údaje v ní obsažené sdělil v rozporu se svou povinností vypovědět úplnou pravdu a nic nezamlčet (§ 101 odst. 1 věta první tr. ř.). Z tohoto hlediska protiprávnost jednání

svědka (a vědomost pachatele o ní) je třeba shledávat již v pouhém faktu, že svědek vědomě uvádí nepravdivé údaje [alternativa pod písm. a)] nebo údaje, o nichž má vědomost, zamlčuje [alternativa pod písm. b)]. Trestnost jeho jednání nastupuje v případě, že tak učiní o okolnosti, která má podstatný význam pro rozhodnutí. Z hlediska zavinění se však nevyžaduje, aby měl svědek zcela jasnou představu o uvedeném zákonném znaku, resp. podmínkách jeho naplnění. Není tedy potřebné, aby si byl svědek zcela konkrétně vědom toho, že skutečnosti, o nichž svou výpověď podává, mají-li takový význam, označuje zákon v § 346 odst. 2 tr. zákoníku za okolnost, která má podstatný význam pro rozhodnutí. Z hlediska vědomostní složky se totiž vyžaduje jen to, aby si pachatel v době páchání svého činu uvědomoval trestně právně relevantní fakta, a nikoli již i to, aby měl vědomost o jejich zákonném vyjádření (např. po pachateli trestného činu se nevyžaduje, aby věděl, že movitou věc, jíž se zmocňuje a jež mu nenáleží buď vůbec, nebo nenáleží jen jemu, a kterou nemá ve své dispozici, označuje zákon pojmem cizí věc; rozhodující je, že si uvědomuje daná trestně relevantní fakta, tj. svůj takto vymezený vztah k ní).

39. Zavinění pachatele se musí vztahovat i na to, že jako svědek v trestním řízení uvádí nepravdu o okolnosti, která má podstatný význam pro rozhodnutí, popřípadě že zamlčuje takovou podstatnou okolnost. Postačí však jen hrubá (laická) představa pachatele, že sdělením nepravdivého podstatného údaje nebo jeho zamlčením může ohrozit zákonem chráněný zájem na správném zjištění skutkového stavu jako základu zákonného rozhodnutí (objekt trestného činu), pokud je s tím současně srozuměn (a to alespoň tak, že je s tím smířen ve smyslu § 15 odst. 2 tr. zákoníku). Na srozumění pachatele lze zpravidla usuzovat i z toho, že jde o údaj významný, a nikoliv jen podružného a nedůležitého charakteru.

40. V uvedených souvislostech nelze odhlížet od výstižného vyjádření státního zástupce, který poukazy na konkrétní ustanovení trestního řádu doložil, že je žádoucí, aby svědek nebyl nikterak ovlivňován při podání své výpovědi znalostmi, které by získal na podkladě seznámení se spisem či na základě své přítomnosti při provádění důkazů. Požadavek na to, aby otázka trestní odpovědnosti svědka byla vázána i na prokázání jeho konkrétní vědomosti stran posouzení údajů obsažených v jeho výpovědi ve smyslu výše označeného zákonného znaku, byl ve své podstatně nesplnitelný. Povahu takové okolnosti může v konkrétním případě nabýt i informace, které svědek takový význam nemusí přisuzovat (např. má-li význam pro uzavření řetězce nepřímých důkazů apod.). Ostatně při řešení otázky zavinění k tomuto znaku objektivní stránky by mělo být zohledněno i to, že trestně právní nauka (viz např. ŠÁMAL, P. a kol., opus cit. výše) sdílí názor, že „okolnost, která má podstatný význam pro rozhodnutí, je taková okolnost, která má pro rozhodnutí důležitý význam, nikoli však nutně jedině rozhodující“, přičemž dodává, že „není též rozhodné, zda byla, nebo nebyla v řízení před uvedenými orgány a při jejich rozhodování vzata do úvahy“.

41. V posuzované věci navíc není důvod k tomu, aby se zpochybňovala vědomost dovolatele o významu jeho svědectví pro soudní rozhodování, neboť ten si byl plně vědom toho, proč je má podat („Mám zde vypovídat o tom, že jsem viděl osobně předání peněz mezi obžalovaným a panem D.“ – str. 12 protokolu o hlavním líčení ve věci sp. zn. 2 T 145/2013). Stejně tak lze poukázat na to, že sám dovolatel nemohl pokládat své předvolání k podání svědecké výpovědi za nějakou marginální záležitost, neboť jako svědek uvedl: „Věděl jsem, o jakou částku peněz se má jednat, šlo o 1,5 mil. Kč. Toto mi řekl obžalovaný …“. Tvrdit, že by si svědek, vypovídá-li o předání hotovosti v této výši, neuvědomoval, že vypovídá o okolnosti, která má podstatný význam pro rozhodnutí, je zcela nepřípadné.

42. Lze ostatně poukázat na to, že takto k věci přistoupily i oba soudy nižších stupňů. Odvolací soud dovolatelem popisované předání peněz označil za „zásadní, či dokonce klíčovou“ okolnost pro posouzení viny F. N. Učinil-li současně závěr, že dovolatel „vypovídal záměrně lživě s cílem …“, pak lze soudit, že tímto skutkově vyjádřil to, co uvedl k formě jeho zavinění [„Okresní soud rovněž správně konstatoval formu zavinění obžalovaného jako úmysl přímý dle § 15 odst. 1 písm. a) tr.

zákoníku, který se podává již ze samotného popisu jednání …“].

43. Nejvyšší soud následně vyložil, že další vznesené námitky již obsahově pod uplatněný dovolací důvod podřadit nelze. Uplatnil-li obviněný rovněž dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. k) tr. ř., když poukázal na to, že své dovolání podává rovněž proto, že „v rozhodnutí některý výrok chybí nebo je neúplný“, ve své argumentaci však vůbec nevyložil, v jaké skutečnosti shledává takto uplatněný dovolací důvod za naplněný. K věci se tudíž nelze vyjádřit než tak, že ve výroku usnesení soudu druhého stupně, jímž došlo podle § 256 tr. ř. k zamítnutí odvolání obviněného, zjevně vada ve smyslu obsahového vymezení tohoto dovolacího důvodu přítomna není.

44. Dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. spojil obviněný s tvrzením o vadě, která rozsudek soudu prvního stupně z jím vyložených důvodů měla zatěžovat ve smyslu dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Dovolací soud tvrzení obviněného nepřisvědčil. Za daného stavu nemohlo dojít ani k naplnění dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř.

45. Nejvyšší soud proto zjevně neopodstatněné dovolání obviněného podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl.